

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE IN JAVNO UPRAVO

SLUŽBA ZA NEVLADNE ORGANIZACIJE

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 86 70

F: 01 478 86 49

E: gp.mju@gov.si

www.mju.gov.si

Urad Vlade RS za komuniciranje

predlagam.vladi@gov.si

gp.ukom@gov.si

Številka: 010-5/2012/76 (0802N)

Datum: 6. 7. 2012

ZADEVA: ODGOVOR NA PREDLOG VLADI ŠT. 3134: e referendum

ZVEZA: Vaš dopis št. 092-226/2012/1, z dne 18. 6. 2012

V mnenje ste nam poslali predlog, v katerem se predlaga, da se referendumi prestavijo na splet in se glasovanje uvede v elektronski obliki, v »pisni« obliki pa bi se izvedlo samo na upravni enoti in ne več na toliko mestih kot sedaj. S tem bi po mnenju predlagatelja zmanjšali stroške referenduma (najem prostorov, tisk obrazcev, najem ljudi ...).

Posamezne pobude za elektronsko glasovanje se v družbi pojavljajo periodično v času, ko se bližajo volitve oziroma referendumi. Po drugi strani pa večjih raziskav, s katerimi bi ugotavljali oziroma merili podporo Slovencev glasovanju preko interneta, ni bilo. V letu 2010 je sicer bilo mogoče na državnem portalu oziroma podportalu E-demokracija sodelovati v e-anketi, katere namen je bil ugotoviti, ali bi uporaba interneta in mobilnega telefona vplivala na udeležbo na volitvah in referendumih. Vprašanje se je glasilo: »Ali bi se volitev in referendumov udeleževali bolj pogosto, če bi lahko glasovali z uporabo modernih komunikacijskih poti (spletno glasovanje, glasovanje preko mobilnih telefonov)?«. Odziv je bil zelo skromen, saj je v anketi, ki je trajala od 2. 6. do 2. 9. 2010, sodelovalo le 40 ljudi, od katerih jih je večina sicer odgovorila pritrdilno.

Mnenja v strokovni javnosti o uvajanju sistemov e-volitev so deljena. Pri tem je treba opozoriti, da pojem e-volitve zajema dve vrsti volitev, in sicer elektronske volitve, pri katerih volivci lahko glasujejo s pomočjo elektronske naprave na klasičnem volišču ter internetne volitve (nekateri to vrsto e-volitev imenujejo i-volitve), kjer volivci lahko glasujejo preko interneta (volivci obiščejo posebno volilno spletno stran, kjer se elektronsko identificirajo in oddajo svoj glas). V Republiki Sloveniji je bilo do sedaj opravljenih že več strokovnih študij in analiz, v katerih so avtorji le teh natančno proučevali prednosti in slabosti elektronskih oziroma internetnih volitev. Po mnenju zagovornikov e-volitev bi bile le te tehnološka posodobitev, ki bi omogočale lažji dostop do pravice glasovanja. Postopek volitev bi bil poenostavljen, zato bi po njihovem mnenju to povečalo udeležbo na volitvah, hkrati bi bile e-volitve tudi cenejše. Na drugi strani pa so nasprotniki e-volitev zaskrbljeni predvsem zaradi njihovega varnostnega vidika, saj informacijska tehnologija po njihovem mnenju ne zagotavlja ustavne pravice neposrednega in tajnega glasovanja, poleg tega tudi onemogoča nadzor nad izvedbo volitev ter širši javnosti ne daje jasnega zagotovila, da objavljeni rezultat dejansko odraža voljo volivcev. Nasprotniki e-volitev izpostavljajo tudi razlog, da volitve morajo biti in ostati praznik in veliki dan demokracije, medtem ko bi z e-volitvami vse skupaj potisnili v anonimnost.

Slovenija je e-volitve v nadzorovanem okolju že uvedla. Volivcem s posebnimi potrebami je namreč na voliščih že omogočeno glasovanje prek posebnih elektronskih naprav. Vlada Republike Slovenije pa je od leta 2003 dalje proučevala tudi možnosti uvedbe e-volitev v nenadzorovanem okolju, torej prek interneta in v ta namen naročila izdelavo več študij in analiz. Na podlagi opravljenih študij je vlada v preteklih letih pripravila tudi več predlogov sprememb zakonodaje, vendar so bili vsi poskusi uvedbe e-volitev zaradi nezadostne politične podpore zaenkrat neuspešni. Januarja 2012 so politične stranke – koalicijski partnerji podpisali Koalicijsko pogodbo o sodelovanju v Vladi Republike Slovenije za mandat 2012 – 2015, v katerem so se zavezali tudi k uvajanju novih e-storitev, kot na primer e-volitvam. Glede na izkušnje z internetnim volilnim sistemom v tujini menimo, da je najbolj primerno postopno uvajanje e-volitev oziroma e-referenduma in da je vsaj na začetku na tako glasovanje potrebno gledati zgolj kot na dodatno in ne edino možnost glasovanja. Na Ministrstvu za pravosodje in javno upravo se zavedamo kompleksnosti tega projekta, zato bomo z delom nadaljevali tudi v okviru širše razprave, saj takšni projekti ne morejo biti predmet hitrih odločitev na podlagi takšnega predloga, kot smo ga prejeli. Pri tem je v zvezi z uvedbo e-volitev oziroma e-referenduma potrebno posebno pozornost nameniti zagotovitvi tajnosti glasovanja, ki je eden temeljnih pogojev za uresničevanje svobode volitev, ker omogoča volivcu svobodno izbiro.

V zvezi z drugim delom predloga Ministrstvo za pravosodje in javno upravo podpira pobude, ki stremijo k zmanjšanju stroškov volitev in referendumov. Strinjamo se, da je stroške treba čim bolj racionalizirati, vendar ne na predlagani način. Volitve so množično dejanje in s tem izredno zahteven organizacijski, tehnični in tudi finančni podvig. So namreč dejanje, ki od vseh političnih in sploh družbenih aktivnosti, k sodelovanju v najkrajšem času pritegne največje število državljanov. Tehnično izvedbo volitev omogoča organizacija volitev. Gre za izredno pomemben element volilnega sistema, saj slaba in neučinkovita organizacija ne omogoča ustreznega uresničevanja volilne pravice in lahko poraja dvom v zakonitost volitev. Poglavitno vlogo pri organizaciji volitev imajo volilni organi (volilne komisije in volilni odbori). Neposredno na voliščih volitve vodijo volilni odbori, ki skrbijo za pripravo volišč, za pravilnost glasovanja, za to, da je omogočena svoboda in tajnost glasovanja, skrbijo za red in mir na volišču, ugotavljajo volilno pravico volivcev po volilnem imeniku, ugotavljajo izid volitev na volišču idr. Funkcija v volilnem organu je častna. Za opravljanje te funkcije člani volilnih organov ne prejema plačila za delo. V skladu z zakonom¹ imajo člani volilnih organov zaradi dela v volilnem organu le pravico do ustreznega enkratnega nadomestila. Višino nadomestil oziroma povračil stroškov članov volilnih organov, tajnikov in drugih oseb, ki opravljajo dolžnosti pri volitvah, določi Državna volilna komisija v soglasju z ministrstvom, pristojnim za finance. Navedena ureditev je primerljiva z ureditvami drugih evropskih držav. Ob tem dodajamo, da se vsi državni organi, ki imajo pristojnosti na področju izvedbe volitev, zavedajo trenutnega finančnega stanja državnega proračuna. Za namene varčevanja je zato Državna volilna komisija že skrčila sredstva za izvedbo zadnjega referendumu o družinskem zakoniku. Znižala je nadomestila članom okrajnih volilnih komisij, komisij volilnih enot, tajnikom ter drugim, ki so opravljali dolžnosti v zvezi z referendumom (informatiki in računovodje). Znižali so tudi nadomestilo, ki pripada predsedniku in namestniku predsednika Državne volilne komisije ter njenim članom. Na ta način je bilo privarčevanih skoraj 100.000 evrov.

Lepo pozdravljeni,

po pooblastilu ministra št. 1002-38/2012/4
mag. Mateja PREŠERN
SEKRETARKA

¹ 26. člen Zakona o volitvah v državni zbor (Uradni list RS, št. 109/2006 – UPB1).